

Mensen in Armoede

Kennisdag Buurtsportcoach 2019

Anneke Hiemstra
Pharos/Gezond in...

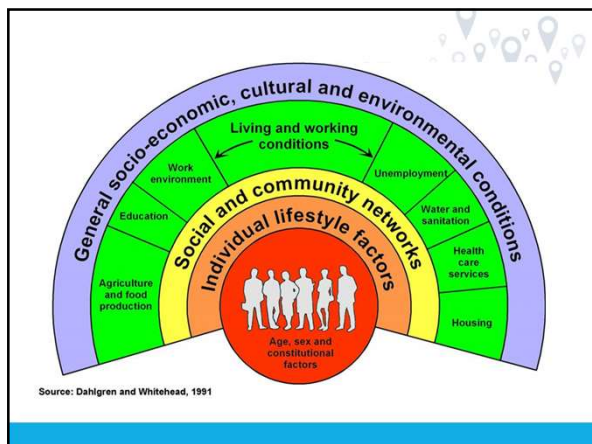

Programma

- Sociaal-economische gezondheidsverschillen en de relatie tussen armoede (en schulden) en gezondheid: een introductie
- Verbindingskansen in de praktijk
- Toelichting project sport en cultuur: cultuur@cruiffcourts.nl
- Samen bespreken van kansen en dilemma's (Worldcafe)

Sociaal economische gezondheidsverschillen

- Hoe groot zijn de verschillen???
- Verschil in levensverwachting
- Verschil in goed ervaren gezondheid

GIDS-gelden

- Meer dan 155 GIDS gemeenten
- 150 miljoen decentralisatieuitkering (Gezond in de stad = GIDS)
- 2014-2021
- Lokale, integrale aanpak gezondheidsachterstanden
- Gezond in... is het stimuleringsprogramma dat gemeenten hierbij ondersteunt

Welke problemen komen jullie tegen bij mensen die moeite hebben met rondkomen?

Wat komen jullie veel tegen?

Wie lopen vooral risico op armoede? Wanneer?

Groepen met een verhoogd armoederisico:

- Mensen met een uitkering (bijstand, arbeidsongeschiktheid of werkloosheid)
- Zelfstandigen
- Eenoudergezinnen met minderjarige kinderen
- Niet-westerse allochtonen (tweede generatie, migranten Oost-Europa)

Wanneer? Life events als:

- Scheiding
- Ziekte
- Ontslag

Ook veel mensen met een baan! Ca 33 % van de mensen die arm zijn hebben werk.

Gezondheidsproblemen bij moeite met rondkomen

- Obesitas, hart- en vaatziekten en suikerziekte
- COPD
- Depressie
- Infecties en complicaties bij operaties

Leefstijl lager opgeleiden (gemiddeld)

- Meer roken en drinken,
- Minder bewegen, en
- Vaker ongezond eten.

Legend:

- Komt 1 tot 2 keer zo vaak voor bij moeite met rondkomen
- Komt 2 tot 3 keer zo vaak voor bij moeite met rondkomen
- Komt 3 tot 4 keer zo vaak voor bij moeite met rondkomen
- Komt 4 tot 5 keer zo vaak voor bij moeite met rondkomen

Wat geven mensen zelf aan?

Bewoners

1. Stress
2. Voeding
3. Beweging

Stress:

- Financieel
- Psychosociaal

Bron: Paul Litewaal, Vera Atema en Barend Middelkoop (2017), Gezondheidsdialog in de Wijk, Epidemiologisch Bulletin, Jaargang 52, no 4 – pagina 18-14

Wat geven mensen zelf aan? Stress

Financiële stress

- Schulden, armoede
- Inkomensdaling door werkloosheid,
- De 'armoedeval'
- Procedureproblemen rond uitkeringen,
- Schuldsanering

Psycho-sociale stress

- Kinderen op een verantwoorde manier opvoeden
- Een samenleving die het gevoel geeft niet mee te tellen en te falen
- Opvoeden in een bi-culturele situatie
- Weinig kansen hebben op de arbeidsmarkt
- Gedragens van onveiligheid in de woonbuurt
- Lage sociale cohesie
- Eenzaamheid
- Niet buiten durven te komen (vrouwen)
- Onvoldoende groen

Acute stress kan heel gezond zijn

Chronische stress maakt ziek

Wat doet chronische stress met ons lichaam?

Verstoort hormonen

- > Overgewicht
- > Suikerziekte
- > Hart-vaatziekten
- > Minder sterk immuunsysteem
- > Slapeloosheid
- > Depressie

Chronische stress

Gevolgen chronische stress

Negative stress

Verhoogd risico op ziekten

Verhoogd risico op ziekten

Verhoogd risico op ziekten

Beïnvloedt hersenwerking

- > Minder lange termijn beslissingen
- > Meer gevoelig impulsen
- > Moeilijker gezonde leefstijl

PHAROS

Impact van armoede en stress op kinderen

- Stress heeft al fysieke invloed op ongeboren kind
- Onveilige hechting
- Slechtere hersenontwikkeling
- Gemiddeld een slechtere gezondheid
- Schoolprestaties zijn lager, vooral als gevolg van het lagere opleidingsniveau van de ouders;
- Grotere kans op voortijdig schoolverlaten
- Risico op kindermishandeling
- Hogere kans op jeugdcriminaliteit
- Hogere kans op armoede op volwassen leeftijd.

(Bron: NUI Opgroeien en opvoeden in armoede, 2018)

Ontwikkelingen en kansen

Jeugdwet, WMO, Participatiewet

- Stress sensitive dienstverlening in steeds meer gemeenten (oa. mobility mentoring)
- Transformatie sociaal domein: meer persoonsgericht werken en integraal (domeinoverstijgend)
- Armoedepacts; 1 tegen eenzaamheid
- Omgevingswet en omgevingsvisies
- Gezond in... (GIDS)
- Preventieakkoorden ; Nota Volksgezondheid VWS 2020-2024
- Kansrijke Start

Werelden bij elkaar brengen

Micro (individueel)	Alert zijn op dat er meer speelt op meerdere domeinen, doorverwijzen
Meso (regels, routines, organisatie)	Nieuwe samenwerking, ontschotting, pilots om te experimenteren (pilots armoede & gezondheid)
Macro (samenleving)	Werken aan de regionale economie en banenkansen, gelijke kansen op onderwijs, laagdrempelige voorzieningen, etc.

Perspectieven, hoe komen ze samen?

Source: Dahlgren and Whitehead, 1991

Voorbeelden armoede en bewegen

Oss en Helmond: integrale wijk aanpak via Sociaal Vitaal, JOGG/Gezonde School

Amersfoort: Be Slim (JOGG), Pilot Minecraft, bouwen aan een gezonde wijk

Tytsjerksteradiel: met een Foodtruck in achterstandswijken staan. Samen met uitkeringsgerechtigden

Vaals: ruitwinkel en beweegmakelaar, BOA sociaal

Haarlem: iedere minima ontvangt de pas tenzij... ook sporten

Genep, Amstelveen, Leeuwarden, Kampen: bewegen voor mensen in de bijstand; Sociaal sportprogrammeur; Talentencentrum Leeuwarden, financiën op koers.

Rosendaal: voor elkaar teams, armoede en gezondheid

Versterken van de koppeling tussen armoede en gezondheid

Waar liggen kansen in gemeenten?

Voor meer informatie?
www.gezondin.nu

SUCCESSVOL COMBINEREN VAN ARMOEDE- EN GEZONDHEIDSBELEID

DESPRIKSTUUF VOOR GEMEENTEN

INSPIRATIE- EN WERKBOEK ARMOEDE, SCHULDEN & GEZONDHEID

ARMOEDE, SCHULDEN EN GEZONDHEID

En kijk ook op...

Armoede, schulden en gezondheid

Thema's

- Gezond leefwijze
- Financiële gezondheid
- Werk
- Vaardigheden
- Gezond en veilig ouder worden
- Gezondheidsproblemen
- Armoede, schulden en gezondheid

Verschil in levensverwachting

Relatie armoede, schulden en gezondheid

<https://www.loketgezondleven.nl/gezonde-gemeente/themadossiers/armoede-schulden-en-gezondheid>

In dit themadossier

- Samenhangende aanpak**
- Instrumenten**
- Feiten en cijfers**
- Landelijk kader en programma's**